

SUN'IY INTELLEKTNING BIZNES RIVOJLANISHIGA TA'SIRI

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Menejment fakulteti

Mnp-76/23 guruh

Tayorladi: Nurmamatov Fazlidin

Ilmiy rahbar.

Ibragimov G'anijon G'ayratovich

*Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Qo'shma ta'lim dasturlarini
muvofiqlashtirish markazi boshlig'i - Innovatsion menejment kafedrası dotsenti*

Phd, g.ibragimov@tsue.uz

Annotatsiya

Bugungi kunda internet va texnologiyalar, sun'iy ong rivjlangan davrda yashamoqdamiz. To'ri ular hayotimizni qandaydir tomonlarini yengillashtirishga yordam bermoqda. Ammo u o'z nomi bilan sun'iy ong. Inson bajaruvchi barcha omillarni ham uning zimmasiga yuklay olmaymiz. Gumanizim, hissiy xulosalar va insoniy qarashlar bu faqatgina insongagina bog'liqdir. Ushbu maqolada ham shu kabi muammoli vaziyatlar yoritiladi.

Kalit so'zlar: sun'iy ong, biznes, sun'iy intellekt (SI), operatsion samaradorlikni oshirish, innovatsiya va mahsulot rivojlanishi, mijozlar bilan ishlashni yaxshilash, marketing va sotuvlarni kuchaytirish

Sun'iy intellekt (SI) bugungi kunda biznes rivojlanishining deyarli har bir jabhasiga chuqur ta'sir ko'rsatmoqda, uni tubdan o'zgartirib, yangi imkoniyatlar ochmoqda va an'anaviy yondashuvlarga changal solmoqda. SI ning biznes rivojlanishiga ta'sirini bir nechta asosiy yo'nalishlarda ko'rish mumkin: Sun'iy intellekt (SI) bugungi kunda biznes rivojlanishining deyarli har bir jabhasiga chuqur

ta'sir ko'rsatmoqda, uni tubdan o'zgartirib, yangi imkoniyatlar ochmoqda va an'anaviy yondashuvlarga changal solmoqda. SI ning biznes rivojlanishiga ta'sirini bir nechta asosiy yo'nalishlarda ko'rish mumkin.

1. Operatsion samaradorlikni oshirish va xarajatlarni kamaytirish: Avtomatlashtirish: SI robotik jarayonlar avtomatlashtirish (RPA) orqali takrorlanuvchi, odam aralashuvini talab qiladigan vazifalarni (masalan, ma'lumotlarni kiritish, hisob-fakturalarni qayta ishlash, mijoz so'rovlariga javob berish) avtomatlashtiradi. Bu inson resurslarini strategik vazifalarga yo'naltirish imkonini beradi va xatolar ehtimolini kamaytiradi.

Yetkazib berish zanjirini optimallashtirish: SI ta'minot zanjiridagi talabni bashorat qilish, zaxiralarni boshqarish, transport marshrutlarini optimallashtirish orqali operatsion xarajatlarni kamaytiradi va samaradorlikni oshiradi. Bashoratli texnik xizmat ko'rsatish: SI sensor ma'lumotlarini tahlil qilib, uskunalar ishdan chiqishini oldindan aniqlaydi, bu esa rejalashtirilmagan to'xtashlarni kamaytiradi va texnik xizmat ko'rsatish xarajatlarini optimallashtiradi.

2. Mijozlar bilan ishlashni yaxshilash va shaxsiylashtirish: Chatbotlar va virtual yordamchilar: SIga asoslangan chatbotlar 24/7 mijozlarga xizmat ko'rsatadi, ularning savollariga tezda javob beradi va muammolarni hal qiladi, bu esa mijozlar qoniqishini oshiradi. Shaxsiylashtirilgan takliflar: SI mijozlarning xatti-harakatlari, afzalliklari va xaridlar tarixini tahlil qilib, ularga moslashtirilgan mahsulotlar, xizmatlar va reklama takliflarini yaratadi, bu sotuvlarni oshiradi.

Mijoz kayfiyatini tahlil qilish: SI ijtimoiy tarmoqlar, sharhlar va aloqa markazi yozuvlaridagi ma'lumotlarni tahlil qilib, mijozlarning brendga bo'lgan munosabatini tushunishga yordam beradi, bu esa xizmatlarni yaxshilashga imkon beradi.

3. Innovatsiyalar va mahsulot rivojlanishi: Generativ SI (Generative AI): Matn, tasvir, musiqa va hatto kod yaratish qobiliyati bilan SI yangi mahsulot g'oyalarini, marketing materiallarini va dizaynlarini tezroq ishlab chiqishga imkon beradi. Tadqiqot va ishlanmalar (R&D): SI ma'lumotlarning katta hajmini tahlil qilib, yangi materiallarni kashf etish, dori-darmonlarni ishlab chiqish yoki murakkab muammolarni hal qilishda yangi yechimlarni topishni tezlashtiradi.

Ma'lumotlarga asoslangan mahsulotlar: SI foydalanuvchi ma'lumotlarini tahlil qilib, mahsulot xususiyatlarini optimallashtirishga yoki butunlay yangi, foydalanuvchi ehtiyojlariga moslashgan mahsulotlarni yaratishga yordam beradi. Strategik qarorlar qabul qilishni yaxshilash: Katta ma'lumotlar tahlili: SI katta hajmdagi ma'lumotlarni (big data) tahlil qilib, inson uchun ko'rinmas bo'lgan tendentsiyalar, namunalar va tushunchalarni aniqlaydi. Bu biznes rahbarlariga bozor tendentsiyalari, mijozlar xatti-harakatlari va raqobat muhiti haqida chuqur tushuncha beradi. Bashoratli tahlillar: SI kelajakdagi savdo, talab, narxlar va hatto xavflarni bashorat qilishga yordam beradi, bu esa resurslarni samaraliroq taqsimlash va strategik rejalashtirishga imkon beradi. Risklarni boshqarish: SI moliyaviy bozorlardagi xavflarni, kredit xavflarini yoki firibgarlik harakatlarini aniqlashda yordam beradi, bu esa biznes uchun moliyaviy xavfsizlikni oshiradi.

5. Marketing va sotuvlarni kuchaytirish: Maqsadli reklama: SI reklama kampaniyalarini aniq maqsadli auditoriyaga yo'naltirishga yordam beradi, bu esa reklama samaradorligini oshiradi va xarajatlarni kamaytiradi.

Sotuv yetakchilarini aniqlash: SI potentsial mijozlarni (lead generation) aniqlash va ularning sotib olish ehtimolini baholashda yordam beradi (lead scoring). Kontent yaratish: SI blog postlari, elektron pochta xabarlarini, ijtimoiy tarmoq postlari kabi marketing kontentini yaratishda yordam beradi.

6. Xavfsizlikni oshirish: Firibgarlikni aniqlash: SI real vaqt rejimida g'ayrioddiy operatsiyalarni aniqlab, firibgarlikning oldini oladi.

Kiberxavfsizlik: SI kiberhujumlarni, tahdidlarni aniqlash va ularga qarshi kurashishda yordam beradi. Qiyinchiliklar va e'tiborga olinishi kerak bo'lgan jihatlar: Yuqori boshlang'ich investitsiya: SI tizimlarini joriy etish qimmatga tushishi mumkin. Malakali kadrlar yetishmasligi: SI mutaxassislari va uni boshqara oladigan kishilarga ehtiyoj yuqori. Axloqiy va huquqiy masalalar: Ma'lumotlar maxfiyligi, tarfkashlik (bias), ish o'rinlarining yo'qolishi kabi masalalar. Ma'lumotlar sifati: SI tizimining samaradorligi unga beriladigan ma'lumotlarning sifatiga bog'liq.

To'ri bugungi kunda uning rivoj topishi har soniyani tashkil etadi. Ammo quyoshning har bir tushgan nurining ortidan soya ham paydo bo'ladi. Agarda suniy intellektni ya'ni suniy ongni siz-u bizdan yaxshi boshqara oladigan insonlar bo'lsa, unda u sizning emas usha inson foydasiga ishlaydi. U o'z egasini ajratolmaydi/farqlolmaydi. Shuning uchun ham barcha vazifalarni uning zimmasiga yuklamaslik kerak deb bilaman. Hozirda odamlar oddiy fikrni ham undan so'rashadigan bo'lishgan. O'ylashni xohlamay qolishgan. Hattoki, hech kimga ishonib bo'lmas sir, muammo, vazifalarni ham unga ishonayapmiz. Masalan ba'zi yosh biznesmenlar undan fikr so'rashadi. Katta anchagina tajribaga ega biznesmenlar esa faqatgina o'zining ilmiga ishonishadi va suniy onga bu vazifani ishonmaydi. Shuni aytmoqchimanki, oddiy narsalarga ham bosh qotirgisi kelmay qoldi insonlarning. Maslahatim barcha narsaning chegarasi bor. Biz esa u chegaradan utmasligimiz kerak xolos. Foydalanish kerak, ammo meyorda.

Xulosa qilib aytganda, Sun'iy intellekt biznes uchun nafaqat texnologik inqilob, balki strategik o'sish va raqobatbardoshlikni ta'minlashning muhim vositasidir. Unga moslasha olgan va undan to'g'ri foydalana olgan korxonalar kelajakda katta muvaffaqiyatlarga erishishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. <https://arxiv.uz>
2. <https://cyberleninka.uz>
3. <https://library.uz>
4. <https://org.uz>